

TA'LIMNI RAQAMLASHTIRISH DAVRIDA RAQAMLI KONTENT YARATISH.

Isomiddinov Ma'rufjon Umid o'g'li

Qarshi Davlat Texnika Universiteti "Axborot
tizimlari va texnologiyalari" kafedrası stajyor o'qituvchisi

e-mail: marufjonisomiddinov@gmail.com

Orcid ID: 0009-0004-5529-949X

Toshmurodova Dilmura Botirovna

Qarshi Davlat Texnika Universiteti talabasi.

e-mail: dilnuratoshmurodova8@gmail.com

Orcid ID: 0009-0005-6080-9420

Anotatsiya: *Ushbu maqolada ta'limni raqamlashtirish jarayonida raqamli kontent yaratishning ahamiyati, bosqichlari va zamonaviy yondashuvlari tahlil qilingan. Raqamli kontentning turlari, ularning o'quv jarayonidagi o'rni, interaktivlik va individuallashtirish imkoniyatlari ko'rib chiqilgan.*

Kalit so'zlar: Ta'limni raqamlashtirish, raqamli kontent, interaktiv o'quv materiallari, onlayn ta'lim.

Kirish:

Bugungi tez o'zgarayotgan dunyoda ta'lim tizimi ham zamon bilan hamnafas bo'lishi uchun yangilanishi, raqamli imkoniyatlardan to'liq foydalanishi kerak. So'nggi yillarda, ayniqsa pandemiya davridan keyin, butun dunyoda ta'limni raqamlashtirishga katta e'tibor berilmoqda. An'anaviy sinfdagi darslar o'rnini endi onlayn platformalar, video darslar va boshqa interaktiv vositalar egallay boshladi. Endi o'qituvchilar ham, o'quvchilar ham zamonaviy texnologiyalar yordamida bilim olishmoqda. Bu o'zgarishlarning markazida esa — raqamli kontent turibdi. Raqamli

kontent deganda, oddiy qilib aytganda, kompyuter, telefon yoki planshet orqali o'rganish mumkin bo'lgan o'quv materiallari tushuniladi. Bular — elektron darsliklar, testlar, video darslar, interaktiv mashqlar, hatto o'yin shaklidagi o'rgatuvchi ilovalar ham bo'lishi mumkin. Bunday kontent ta'limni qiziqarli, qulay va o'quvchi uchun tushunarli qiladi.

Asosiy qism:

Hozirgi kunda ta'limni raqamlashtirish — bu nafaqat texnologiyalarni ta'limga tatbiq etish, balki o'quvchilarning o'rganish jarayonini samarali va qiziqarli qilishga qaratilgan yondashuvdir. Internet va raqamli texnologiyalar hayotimizning barcha jabhalariga kirib borganidan so'ng, ta'lim sohasida ham katta o'zgarishlar yuz berdi. Ta'lim tizimiga raqamli texnologiyalarni joriy qilish o'quvchilarga yangi imkoniyatlar yaratdi. Endi o'quvchilar nafaqat an'anaviy darslarda, balki onlayn platformalar, videodarslar, interaktiv simulyatsiyalar orqali ham o'rganishlari mumkin. Bu jarayon ta'lim sifatini oshirish, bilim olishni yanada samarali va qulay qilishga yordam bermoqda. Ayniqsa, pandemiya davrida masofaviy ta'lim tizimining rivojlanishi raqamli ta'limning zarurligini yanada ochib berdi. O'quvchilarga masofadan turib ta'lim olish imkoniyati yaratildi, shu bilan birga, an'anaviy ta'lim metodlariga raqamli texnologiyalarni qo'shish ta'lim jarayonini yanada boyitdi. Raqamli kontent yaratish va uning turlari: Raqamli kontent yaratish — bu ta'limni qiziqarli va samarali qilishning muhim usulidir. U turli xil formatlarda bo'lishi mumkin va har bir formatning o'ziga xos afzalliklari bor. O'quvchilarga bilim olishni qulaylashtiruvchi va motivatsiyasini oshiruvchi kontent yaratish, ta'lim tizimini yanada samarali qilishga yordam beradi. Raqamli kontentning asosiy turlari quyidagilardir:

Videodarslar: Videodarslar — ta'limni yanada jonli va tushunarli qilishning eng samarali usulidir. O'quvchilar mavzularni nafaqat matn orqali, balki visual tarzda ham o'rganishlari mumkin. Videodarslar yordamida murakkab mavzularni sodda va tushunarli tarzda taqdim etish mumkin. O'quvchilar videoni qayta tomosha qilish orqali mavzuni yanada yaxshi o'zlashtiradilar. Masalan, kimyo yoki fizika kabi murakkab fanlar uchun videodarslar juda foydali. O'qituvchi videoda tajriba yoki tajriba qilishni ko'rsatib, tushuntirishlarni aniqroq va ko'rinadigan qiladi.

Интерактив симуляциалар: Интерактив симуляциалар — bu o'quvchilarga virtual muhitda amaliy tajribalar o'tkazish imkonini beradi. Bunday simulyatsiyalar orqali o'quvchilar tajriba o'tkazish, natijalarni tahlil qilish va ilmiy jarayonlarni amalda ko'rishlari mumkin. Masalan, fizika fanida kuch, energiya va boshqa fizik hodisalarni simulyatsiya qilish, kimyo fanida esa turli moddalar bilan reaksiyalarni o'rganish uchun interaktiv vositalar mavjud. Bu o'quvchilarga o'rganayotgan mavzusini real dunyo bilan bog'lashga yordam beradi va o'zlashtirishni osonlashtiradi.

Onlayn kurslar va platformalar: Onlayn kurslar, ayniqsa masofaviy ta'lim uchun juda muhimdir. Bular o'quvchilarga o'z vaqtida va o'z sur'atida darslarni o'rganish imkoniyatini beradi. Platformalarda videodarslar, matnlar, testlar, viktorinalar va amaliy mashqlar mavjud bo'lib, ular orqali o'quvchilar mavzuni mustahkamlashlari mumkin. Udemey, Coursera yoki edX kabi platformalar turli sohalarda keng qamrovli kurslarni taqdim etadi. Bu kurslar orqali nafaqat akademik bilimlar, balki kasbiy malakalar ham o'rgatiladi. Onlayn kurslarning eng yaxshi tomonlaridan biri shundaki, ular o'quvchilarni o'z vaqtida, shaxsiy sur'atida o'qish va o'rganishga imkon beradi.

Elektron kitoblar va maqolalar: Raqamli kitoblar va maqolalar ta'lim jarayonining ajralmas qismiga aylangan. Ular o'quvchilarga kerakli materiallarni tez va oson topish imkonini beradi. Elektron kitoblar, ayniqsa ilmiy va texnik mavzularni o'rganish uchun juda foydali. Kitoblar o'quvchilarga mavzularni chuqurroq o'rganish va izlanishlar olib borish imkonini beradi. Bularni o'qishning afzalligi shundaki, o'quvchilar kerakli materialni istalgan vaqtda va istalgan joyda o'qishlari mumkin. Bu esa o'quvchilarga o'qish jarayonini o'z sur'atida olib borish imkoniyatini yaratadi.

Mobil ilovalar: Mobil ilovalar ta'lim jarayonini yanada qiziqarli va interaktiv qilishda katta rol o'ynaydi. Bu ilovalar orqali o'quvchilar o'z bilimlarini tekshirishi, mashqlarni bajarishi va testlarni yechishi mumkin. Masalan, til o'rganish uchun mo'ljallangan ilovalar orqali o'quvchilar yangi so'zlarni o'rganish, grammatik qoidalarni mustahkamlash va mashqlarni bajarishlari mumkin. Matematikada esa hisob - kitoblarni tezda yechish uchun turli xil ilovalar mavjud. Bu ilovalar o'quvchilarga ta'limni o'yin shaklida qiziqarli qilishga yordam beradi va ular o'rganish jarayonida motivatsiyani oshiradi. Raqamli kontent yaratishning afzalliklari: Raqamli kontentning bir nechta aniq afzalliklari mavjud

Raqamli kontent yaratishning muammolari: Raqamli kontent yaratishning afzalliklari ko'pligiga qaramay, ba'zi muammolar ham mavjud. Birinchi muammo — bu texnik infratuzilmaning yetishmasligi. Har bir o'quvchida yuqori tezlikdagi internetga kirish imkoni yo'q, bu esa onlayn ta'limning keng tarqalishiga to'sqinlik qiladi. Shuningdek, ba'zi hududlarda raqamli texnik vositalarning, masalan, kompyuterlar yoki planshetlarning yetishmasligi ham ta'limga kirish imkoniyatlarini cheklaydi.

Хулоса

Ta'lim sohasida ro'y berayotgan raqamlashtirish jarayoni global miqyosda katta o'zgarishlarga sabab bo'lmoqda. Bugungi kunda raqamli kontent yaratish faqat qo'shimcha vosita emas, balki zamonaviy ta'limning ajralmas qismiga aylanmoqda. O'quvchilar va talabalar uchun raqamli kontent orqali ta'lim olish – bu tezkor, qulay, erkin va interaktiv bo'lishi bilan ajralib turadi. O'qituvchilar esa darslarini turli xil multimedia vositalari bilan boyitib, bilim berish jarayonini zamonaviylashtirish imkoniga ega bo'lishmoqda. Shuni aytish joizki, raqamli kontent yaratish orqali ta'limga bo'lgan yondashuv o'zgaradi, endi o'qituvchi faqat bilim beruvchi emas, balki yo'lko'rsatuvchi, maslahat beruvchi, resurslar bilan tanishtiruvchi shaxsga aylanadi. O'quvchilar esa passiv tinglovchilar emas, balki mustaqil izlanadigan, faollik bilan qatnashadigan subyektga aylanmoqda. Bu o'zgarish esa ta'lim sifatini oshirishda beqiyos ahamiyatga ega. Xulosa qilib aytganda, raqamli kontent yaratish bugungi ta'limda eng muhim masalalardan biri hisoblanadi. Bu jarayon o'qituvchilardan yangicha yondashuv, ijodkorlik va texnik savodxonlikni talab qiladi. O'quvchilardan esa mas'uliyatli va faol ishtirokni kutadi. Davlat, jamiyat va ta'lim muassasalari bu boradagi hamkorlikni kuchaytirsalar, raqamli kontent nafaqat yordamchi vosita, balki ta'lim sifatini oshiruvchi asosiy omillardan biriga aylanadi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Axmedova, M. (2022). *Raqamli ta'lim muhitida pedagogik texnologiyalarning o'rni*. Toshkent: O'zbekiston pedagogika nashriyoti.
2. Rasulov, I., & Jo'rayev, D. (2021). *Masofaviy ta'lim va raqamli texnologiyalar: muammolar va yechimlar*. "Innovatsion ta'lim" ilmiy-amaliy jurnali.

3. Karimova, Z. (2020). *Oliy ta'limda raqamli kontent yaratish metodikasi*. "Ta'limda zamonaviy yondashuvlar" ilmiy to'plam.
4. Hasanov, B. (2021). *Raqamli pedagogika asoslari*. Samarqand: Registon nashriyoti.
5. Anderson, T., & Dron, J. (2014). *Teaching Crowds: Learning and Social Media*. Edmonton: Athabasca University Press.